

עמנואל פינס הפך לאלוף ישראל וכמעט לאלוף העולם – לולא טבע בים כזבין הצליחה שלא הצליחה

החדיר את שמו לעתון, בידיעה צנועה מאוד. ב־31.6.55 הופיעה ידיעה קטנה בעתון חדשות הספורט, שסיפרה: „עמנואל פינס, בן 16, חבר-השומר הצעיר בתל-אביב, היה הראשון שצלה השנה את הכינרת לרחבה מעין-גב לטבריה, בעזרו את המרחק בשחית חתירה בזמן של שעתים וחמישים ושלוש דקות.“

פינס הדביק את הידיעה הזו בדף הראשון של אלבומו, צירף אליה כמה קטעי רשמים: „השחיה עברה בקלות וללא התעייפות. שחיתי כל הדרך שחית חתירה איטית, בלי לאמץ את השרירים... בערב לאחר הצליחה, חשתי חולשה בפרקים והקאתי... הייתי אומר שזו היתה יותר צליחת גסיון להת-יית הדרך להבא, מאשר צליחה לשם קביעת שיא.“

★ ★ ★ העתונות מהדדת

מה בדיוק היה הגסיון להתחית הדרך להבא? האם הכוונה היתה לשחיה או

כי מאחורי סיפורו של הצעיר התמיר מס' תורת חידה בלשית.

למרות שכמה מסיפוריו של פינס נראו מוזרים למדי כבר אז, כאשר סיפר ל־הוא מתאמן לקראת הצליחה גם בשעות הבוקר המוקדמות של ימים גשומים וסוערים, וכי אינו יכול לשחות כאשר עתונאי מלחה אותו, לא עלה על של חשד על סיפורו. אפילו כשלוה מאחד מחברי המערכת ל־י, והבטיח כי אביו יחזיר את הכסף למחרת נסיעתו; או כשלא קיים את הבטחתו להראות את הזמנה לצליחה מאותו בעל בית-חרושת, לא נראה כל מניע שיביא את הצעיר לבדות דברים מליבו.

אולם ברגע בו עלה מסך הערפל על צליחתו של פינס בלה-מאנש, והחלו הפיק-פוקים בסיפורו של השחיין, לא היה צורך בחקירה ממושכת כדי לחשוף את האמת כולה. היתה זו אמת מכאיבה מאוד מצד אחד, ומשעשעת מצד שני. היה זה סיפור של צעיר שהצליח להוליך שולל את כל חוגי הספורט בישראל, את העתונות, את

התוצאות והגיעו כמעט לדרגת הישגים בינ-לאומיים בשחיה.

כשהוא מצביע על אלבום בו אסף את כל קטעי-העתונות על הישגיו, בצירוף יומנו האישי בו רשם את חיותיו מכל צליחה ומשחה, גולל עמנואל פינס בקול שקט ובטוח את בקשתו. חלום חייו, לדבריו, היה לצלוח את תעלת לה-מאנש. והנה הגיעה שעתו הגדולה. הוא סיפר כי עמד בקשר הדוק עם מאמן השחיה הנודע בוב קיפוט מאוניברסיטת ייל, שביקר לפני שנים מספר בארץ. כאמצעות קיפוט, סיפר, קיבל הזמנה להשתתף בצליחת לה-מאנש, הנערכת על-ידי בעל בית-חרושת לשימורי דגים ב־גלאוגו, שהזמין נוסף לו גם 11 שחיינים אחרים מכל העולם.

בפי פינס היתה בקשה צנועה למערכת העולם הזה. הוא לא ביקש כסף, לא ביקש פירוט, לא ביקש עזרי אימון או הפעלת פרוטקציה. כל מה שרצה, היה שהמערכת תסדר עבורו כמה סידורים טכניים בדרך מקובלת, כמו השגת חופשה מהצבא וסידור

שוב כעבור 24 שעות בשגרירות הישראלית בפאריס, כשכפיו הסיפור הבא: „ביום ב' בערב העבירו את כל קבוצת השחיינים, בת 11 איש, לדובר שבאנגליה, לאחר ש' הוחלט לצלוח את התעלה מאנגליה לצרפת בגלל הזרמים. בשעה 11 בלילה ירדנו למים בדובר. גופי היה מרוח שמן ולינולין... מתחילת הצליחה הפריעוני שלושת השחיינים המצריים שהשתתפו בתחרות. הם סגרו עלי וניסו לעכבני. הגעתי בשעה שמונה אר-בעים-ושש דקות בבוקר, למקום המיועד ליד קאלה. הגעתי לבדי וראשון, ושברתי בכך את השיא העולמי שקבע ב־27.1927 בזמן של 10 שעות ו־21 דקות. השופטים האנגלים והצרפתים קבעו את נצחוני והציעו לי פרס של שלושת אלפים לירות שטרלינג, אך סירבתי לקבלו מנימוקים ספורטיביים. ההישג גרם לי סיפוק עצום. הן בתור ישראלי והן באופן פרטי. שחיתי כשסמל מדינת ישראל צמוד לבגדיהם שלי.“

במירב ששיגר פינס ביום שלישי בערב למערכת העולם הזה, כתב: „דובר-סאנט-וינסנט, ראשון, תשע ארבעים ושש.“

פירושו של סיפור זה היה כי שחיין ישראלי צעיר עבר בליל חורף את מימי התעלה הסוערים והקפואים-כמעט, בזמן ה־מהחה שיא עולמי חדש, מדהים בזמנו הפנטסטי.

★ ★ ★ הצרפתים דוענים

ספור שונה לגמרי היה בפי סוכ-נויות הידיעות והעתונות העולמית. 11 רוחות-רסאים מתחרות בהצגת-כוכרה הרפית-ליגלה כותרת בפינארז הצרפתי. לפי סי-פורים אלה, הופיע פינס לראשונה ביום ראשון בקונסוליה הבריטית בקאלה, שעל חוף התעלה, ביקש אשרת-כניסה לאנגליה כדי שיוכל לצלוח את התעלה. אנשי ה־קונסוליה, שלא הצליחו למצוא את שאר המתחרים או את מארגני התחרות, סירבו.

לא נמצא גם עדי-ראיה אחד, לא באנגליה ולא בצרפת, שראה את פינס או מישו אחר מהצולחים — בשעת הצליחה, לפניה או אחריה. לא נמצאה כל נקודת-אחיזה לברר אם היתה בכלל תחרות מעין זו. כתובת מארגן הצליחה, בעל בית-חרושת לשימורי דגים בגלאוגו בשם הרי אובריאן, שנמסרה על-ידי פינס, נמצאה כבלתי-יכונה.

למרות הסיפורים הלעגניים והעוקצניים בעתונות, המשיך פינס לטעון בתוקף כי צלה את התעלה. עתונאים שראינו אותו ציינו כי הוא עושה רושם משכנע וכנה ביותר, אולם הוא לא יכול היה להמציא כל הוכחה לדבריו. הוא רק חזר והצהיר שהוא מוכן לצלוח את התעלה שנית בעוד שבר-עיים, וכי הוא חוזר בו מסירובו ויקבל את הפרס הכספי שהוצע לו, אם כי זה נוגד את כללי הספורט לחובבים.

העתונות משקרת במתכוון. ואננם, הוא הצליח לשכנע את קרוביו ומכריו כי אכן צלה והשיג שיא עולמי בצליחתו.

איוו משתי הגרסות נכונה? מי משקר — העתונאים או פינס? מה מסתתר מאחורי התעלומה והמסתורין בעלי קנה-המידה ה־בינלאומי?

★ ★ ★ בקשה צנועה למערכת

לפני חודש ימים הופיע צעיר גבה-קומה וכחוש, בעל פנים ילדותיים ו־תמימים, במערכת העולם הזה. הוא הציג את עצמו כעמנואל פינס, חייל בצה"ל, חבר קיבוץ השומר-הצעיר הראל, הנחן הפועל ושחיין למרחקים ארוכים, המחזיק בידו את שיאי הארץ בצליחת הכינרת לארכה ולרחבה, ושל המשחה מחיפה לראש-הנגרה.

שמו של עמנואל פינס לא היה שם זר. מזה שנתיים קראו חובבי הספורט במדורי הספורט בעתונים היומיים ובעתוני הספורט ידיעות מעודדות, על מבצעו של השחיין הצעיר. מדי פעם שיפר פינס, לפי הידיעות בעתונים, את השגיו, שבר בזה אחר זה את שיאי כל שחיין ישראלי, וגם את שיאיו הקודמים שלו. בכל פעם הוטבו

מוכן לצליחה תמונה זו היא התמונה היחידה בה נראה עמנואל פינס בים. למי רות שאסף אוסף רבינוני של קטעי-עתונות אודות עצמו, לא היתה

להתחלת הדרך להונאת העתונות באופן שיטתי?

שנה לאחר מכן התקדם כבר פינס באופן יוצא מהכלל. הסיפור הופיע בעל המסמך (22.5.56): „עמנואל פינס בן ה־18 מתל-אביב, צלח ביום ד' את הכינרת לא רכה מקבוצת כינרת לכפר נחום. הוא החל את שחיתו בשבע בערב וסיים בשתיים 55 לאחר חצות. שלושה שחיינים נוספים ש' החלו במשחה, הפסיקו. את הצולחים לית, יוסף כהן, ברל טרלמוטר מעין-גב, ודן קורן.“

איש לא שם לב לעובדה המוזרה שהצליחה נערכה בלילה, בעוד שבדרך כלל נערכות כל הצליחות ביום. איש גם לא חיפש את מלחיו של פינס. די היה לצלצל לקיבוץ עין-גב כדי לברר שאין שם, ומעולם לא היה שם, אדם בשם ברל טרלמוטר.

למרות זאת, הופיעה למחרת הצליחה אותה הידיעה באותו נוסח גם בחדשות הספורט ובמזרז הספורט של דבר. הסיבה: כל עתונאי הספורט, העורכים את מדורי ה־ספורט בעתונות היומית, עובדים גם ב־חדשות הספורט. הם גם ידידים טובים. לכן כל ידיעה הניתנת לאחד מהם, מועברת אוטומטית גם לשאר.

ביומנו האישי, שוב גילה פינס פרטים מוזרים על אותה צליחה. כתב פינס, בין השאר: „האכילה נתגלתה לי כמפריעה ב־יותר, היות והיא הוציאה אותי מהקצב (המשך בעמוד 12)

הוריו, חבריו בני-קיבוצו, וכל שאר השח-ינים הישראליים.

קשה לנחש מתי בדיוק החל פינס לרקום את סיפורי-הבדים שלו, או מה בדיוק היה המניע לכל מעשיו. על כל פנים דבר אחד מתקבל על הדעת: פינס, היודע ללא ספק לשחות, החדיר לעצמו את ההכרה כי הוא נולד להיות אלוף שחיה. באיוו דרך הגיע למימוש הכרה זו, וכיצד קבע את שיאיו, זהו כבר סיפור אחר.

★ ★ ★ מי ראה אותו שוחה?

מעט ואי-אפשר למצוא כיום ביש-ראל אדם אחד שראה את עמנואל פינס בשעת התחרות שחיה. הוריו לא ראו אותו, חבריו לא ראו אותו, איש מעסקני ענף השחיה בישראל, איש מהמארגנים הקבועים של הצליחות למיניהן, איש מהשחיינים ה־יודעים של ישראל, ואפילו לא עתונאי אחד, לא ראו את עמנואל פינס משיג את אחד מהשגיו. עליהם נמסר אחרי-כן בעתונות. כיצד, בכל זאת, נודע שמו של פינס כאלוה?

הסיפור הוא פשוט. עמנואל פינס הוא הנחן השומר-הצעיר וחבר קיבוץ הראל. אחד מחבריו למשק, גובר הקיבוץ, הוא אליהו גולדשמידט, אחיו של הכתב הצבאי ועורך מזרז הספורט של על חמסטר, ואחד מעתונאי הספורט הידועים במדינה, ישראל פז (גולדשמידט).

עמנואל ניצל היכרות וידידות זו כדי

מוכן לצליחה

דרוכן, היתרי-ציאה ואשרת-כניסה לצרפת. מהרגע הראשון לא היתה כל סיבה לפקפק בסיפורו של הצעיר ולא היתה כל מניעה לעזור לשחיין הידוע והמצטיין לבצע מעל כה נועז. לא נראתה גם כל סיבה, שהיתה יכולה להניע את הצעיר לספר סיפור בדוי, מכיון שלא דרש כל טובת-הנאה לעצמו. סיפורו נתקבל באמון.

אפילו כשטען פינס כי מכתב ההזמנה לצליחה אינו בידו, אלא נמצא במזכירות קיבוץ הראל, וכי הוא יביאו בעוד ימים מספר, לא התערער האמון בסיפורו. עמנואל פינס הוא בן למשפחה מכובדת וידועה. אביו, מאיר פינס, עובד חברת החשמל, הוא חבר מרכז הפועל. דודו, שמעון פינס, הוא אחד מחברי המערכת המרכזיים בעתון דבר, ואילו קרוב משפחה אחר שלו הוא דן פינס, עורך העתון המנוקד אומר, ואחד מגדולי אגודת העתונאים בישראל. אביו סבו של פינס הוא מיכה יוסף פינס, אחד הבילויים, אשר על שמו נקרא כפר פינס בשרון.

המערכת קיבלה על עצמה ברצון להקל על פינס לעבור את המכשולים הטכניים, בדרך להשגת חלום חייו.

★ ★ ★ החדיר לעצמו חברת

ע ד לרגע בו הגיעו הידיעות הראשונות והמזורות על מעשהו חסר-התקדים של פינס מצרפת, לא העלה איש את החשד